

Aan het college van Gedeputeerde Staten
van de provincie Drenthe
Postbus 122
9400 AC Assen
cc: alle Statenleden

Betreft: reactie concept contourennota CWZ
Bijlage: open brief (reeds eerder op 4 juni aan u gezonden)

Assen, 29 juni 2004

Geacht college,

Veel dank voor de toezending van de concept-contourennota "Mensen in het middelpunt". Ook zijn wij u erkentelijk voor de wijze waarop in het algemeen de bouwstenen voor de nota zijn verzameld. Deze wijze van interactieve beleidsvorming verdient navolging, ook als het gaat om beleidsvorming van instellingen en organisaties in het veld. Desondanks dient opgemerkt te worden dat noch internationale samenwerking, noch mondiale bewustwording deel uitgemaakt hebben van de genoemde interactieve beleidsvorming, noch bij de vermelde onderzoeken betrokken zijn.

"Mensen in het middelpunt" is een mooie en pakkende titel voor een nota die terecht uitvoerig ingaat op de positie van mensen. Ondersteuning, begeleiding en enthousiasmering voor een actieve deelname van mensen aan het maatschappelijk verkeer zijn belangrijke ijkpunten voor goed en sociaal openbaar bestuur.

De nota vraagt terecht aandacht voor de problemen van deze tijd, de sociale veiligheid in de openbare ruimte en de integratie van etnische minderheden. Bijdragen aan de opheffing van de kwantitatieve en kwalitatieve tekorten op vele andere beleidsterreinen is een andere doelstelling van het beleid in kwestie.

Het lezen van deze "paarse" nota roept ook vele vragen op. Waarom wordt de politieke en maatschappelijke discussie niet breder gevoerd als het gaat over de rol en functie van de provinciale overheid? Wat mag de Drentse samenleving van de provincie verwachten? Op welke kwaliteit van voorzieningen kan de provincie aangesproken worden en wat is als een eigen verantwoordelijkheid van mondige burgers te beschouwen? Hoe ver reikt deze verantwoordelijkheid? Ook op dit punt is een wereld te winnen als het gaat om het overbruggen van een kloof tussen bestuur en burgers.

COS Drenthe vindt het jammer dat het denken over duurzaamheid niet in deze nota is terug te vinden. Duurzaamheid is een aspect dat je moet kunnen terugvinden in alle aspecten en terreinen van openbaar bestuur. Een gemiste kans voor "Paars" om haar visie op dit punt te etaleren. Juist als je mensen in het middelpunt wilt plaatsen is duurzaamheid een noodzakelijke voorwaarde. Duurzaamheid wijst niet alleen op de, op het ecologisch substraat gebaseerde, samenhang tussen rijk en arm en tussen nu en later, maar wijst ook op de noodzaak van een betere balans tussen de

in het geding zijnde behoeften. In deze balans bestaat geen grens. Het gaat om het hier en nu, in de eigen straat, op de werkplek, kortom in de eigen leefomgeving.

In die balans speelt de visie van de provincie een belangrijke rol. COS Drenthe vraagt daarom expliciet aandacht voor mondiale vraagstukken, voor mondiale voorlichting en bewustwording en voor internationale samenwerking. Juist in een tijd van globalisering, bevordering van de internationale rechtsorde, verblijf van onze troepen in Irak, vredesmissies in Afrika, Midden-Oosten en Europa, dient het wereldburgerschap prominent in een beleidsvisie verwerkt te worden.

Op provinciaal en lokaal niveau gaat het niet zo zeer om de actie in het Zuiden, maar meer om activiteiten en meningsvorming in Drenthe. Het gaat om het versterken en vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor internationale samenwerking. Zonder dat draagvlak is het onmogelijk om aan de internationale norm te voldoen, wat noodzakelijk is om op structurele wijze te werken aan armoedebestrijding en ontwikkeling in het Zuiden. Dat Nederland aan deze internationale norm wil voldoen staat op generlei wijze ter discussie. Aandacht voor dat draagvlak op lokaal en provinciaal niveau is de bouwsteen waarop het beleid in Den Haag rust. Niet de financiële reikwijdte voor mondiaal beleid in Drenthe staat centraal maar het signaal dat ook de provinciale overheid bereid is haar verantwoordelijkheid te nemen.

In wat voor een wereld zouden wij in Nederland wonen als gemeenten en provincies zouden besluiten om alles wat in de wereld gebeurt af te wentelen op Den Haag?

Zouden wij in zo'n wereld willen leven? In Drenthe wonen duizenden vrijwilligers die actief zijn in kleine vrijwilligersorganisaties op het terrein van de internationale solidariteit en barmhartigheid. Mensen die vanuit hun levensbeschouwing en filosofie verantwoordelijkheid willen dragen voor wat er in de wereld gebeurt. Het COS is er ook voor hen, om hen ondersteuning en begeleiding te bieden en hen in staat te stellen middelen van derden te verkrijgen voor al die kleinschalige hulpprojecten.

In een eerder, ook aan u gerichte, Open Brief (dd. 3 juni 2004) hebben wij deze argumenten uitgebreider naar voren gebracht.

Wij tekenen dan ook de volgende bezwaren aan tegen de voorstellen uit de concept Contourennota CWZ, van 18 mei 2004, om het mondiaal beleid te schrappen.

1. Geen motivering

COS Drenthe is tot stand gekomen mede op initiatief van de Provincie Drenthe. Vanaf de oprichting van de Stichting in 1991 heeft de Provincie het COS gepositioneerd als de instelling die het Drents Internationaal beleid vormgeeft.

Nog vorig jaar heeft de provincie voor kwaliteitsverbetering een additionele subsidieaanvraag van 10.000 euro toegekend. Bij de toekenning heeft de provincie het COS nog expliciet gewezen op deze uitzonderlijke besluitvorming. Een uitzondering, maar voor de provincie een belangrijke investering. Het COS heeft tot taak om haar opgedane ervaringen goed inzichtelijk te maken en over te dragen. We staan midden in deze kwaliteitsomslag. Als je de intentie hebt het COS niet langer te willen subsidiëren, dan ga je geen belastinggeld investeren in de verbetering van de kwaliteit. Dus lijkt ons de vraag gerechtvaardigd welk nieuw voortschrijdend inzicht, in nauwelijks een maand tijd, het college zich heeft eigen gemaakt dat aan het voorstel ten gronde ligt.

In het laatste bestuurlijk overleg immers, van 5 april 2004, is op geen enkele wijze gewag gemaakt van het schrappen van mondiale bewustwording en internationale samenwerking. Wel is gesproken van bezuinigingen in de vorm van een marktkorting. Ook in de discussie waarbij het COS betrokken is geweest, is niet gesproken over het schrappen van mondiale bewustwording. Dus lijkt ons de vraag gerechtvaardigd welke nieuwe feiten en omstandigheden manifest zijn geworden, tussen 5 april 2004 en het besluit in het college akkoord te gaan met "mensen in het middelpunt", die het college hebben doen besluiten het hele mondiale beleidsterrein te schrappen.

Wanneer heeft het college besloten tot instemming met de nota?

De plotselinge wijziging achten wij niet in overeenstemming met wat verstaan wordt onder behoorlijk bestuur. Een element daarin is dat relaties tussen overheid en burgers en/of maatschappelijke organisaties alleen kunnen bestaan op basis van een perspectief dat voldoende zekerheid voor continuering biedt.

2. Inconsistent

Internationale Samenwerking en Mondiale Bewustwording is 13 jaar lang beschouwd als een Provinciale taak die nimmer ter discussie heeft gestaan.

Een verandering van beleid kan het antwoord zijn op ontwikkelingen die tot een andere analyse leiden. Wij kennen die ontwikkelingen niet, hebben geen analyse gezien waaruit het een en ander zou blijken en tasten in het duister over de motivatie van het nieuwe beleid.

Het college werkt actief mee aan de inhoudelijke vormgeving van het programma "leren voor duurzame ontwikkeling". De provincie ontvangt hiervoor van o.a. Buitenlandse Zaken, begrotingsstaat Ontwikkelingssamenwerking, jaarlijks een bedrag van 125.000 euro. In samenwerking met Groningen en Friesland zullen nadere criteria worden bepaald voor instellingen die een beroep willen doen op dit programma. Twee criteria zijn door de landelijke overheid verordonneerd. Daar viel niet over te onderhandelen en de provincie is er dan ook ondubbelzinnig mee akkoord gegaan: programma's dienen over meerdere jaren te gaan en dienen een mondiale component te bevatten.

Binnenkort komen de drie provincies gezamenlijk met een ambitiestatement over Leren voor Duurzame Ontwikkeling. De nadruk op mondiale bewustwording als onderdeel van dit ambitiestatement is vergroot.

Waarom wel akkoord gaan met programma's waarvoor de provincie middelen van het rijk ontvangt en onderwijl eigen middelen voor de werksoort schrappen? Dit valt niet in overeenstemming te brengen met de voorstellen in de nota.

Wij vragen het college helder en inzichtelijk te maken waarom het college wel rijksmiddelen wenst in te zetten voor onder andere mondiaal bewustzijn maar in haar eigen beleid dit speerpunt van geen belang acht.

3. Coherentie van beleid

In lijn met de pleidooien van alle partijen in de Tweede Kamer wordt het kabinet gevraagd om coherentie van beleid vanuit het perspectief van ontwikkelingssamenwerking. Noodzakelijke voorwaarde voor coherentie is dat alle gemeenten, provincies en burgers meedoen. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en met de beperkingen van de eigen middelen.

Het COS vraagt het college waarom zij geen bijdrage wenst te leveren aan coherentie van beleid.

4. Buitenlandbeleid

In de op 18 december 2002 vastgestelde 'Nota Buitenlandbeleid' (nog geen 18 maanden geleden) staat over 'Het COS, provinciale instelling voor ontwikkelingssamenwerking', pagina 20:

'In de tussentijdse evaluatie Herijking CWZ-beleid, die vanaf 2003 op onderdelen plaatsvindt, is geen evaluatie van dit beleidsonderdeel of van het COS voorzien. Daarom willen wij hierbij doel en rol van de provincie op het gebied van ontwikkelingssamenwerking in hun huidige vorm bevestigen voor de komende jaren.'

Zoals in de aanhef van deze brief reeds is vermeld heeft inderdaad geen evaluatie van dit beleidsonderdeel plaatsgevonden. De concept contourennota stelt echter het tegenovergestelde voor van hetgeen in de laatste zin is besloten.

Welke is de legitimiteit van deze voorstellen gezien het beslotene in de Nota Buitenlandbeleid? Tenzij dit over het hoofd gezien is betoont de provinciale overheid zich naar onze mening hier uiterst onbetrouwbaar.

Een tweede punt uit de Nota Buitenlandbeleid is de formering van het nieuw krediet ad € 72.000,-- met ingang van 1 januari 2003. Het is een samenvoeging van 2 posten voor internationale (ontwikkelings)samenwerking ad € 23.000,-- en € 49.000,--. Daarover lezen we:

'Voor een goed begrip: deze posten zijn beschikbaar op de provinciale begroting náást begrotingsposten voor onder meer diverse waarderingssubsidies, voor het COS, voor de NHI en voor de cofinanciering van Europese subsidies' (pagina 25).

In de Nota worden 'een aantal gedragslijnen en voornemens voor het toekomstig buitenlandbeleid (...) voorgesteld' (Beleidsbrief 6-1).

Dat wordt gevonden in de volgende passage:

'Aan het buitenlandbeleid willen wij met de financieringsmogelijkheden en met de bestaande formatie, alsmede met het nieuwe krediet Buitenland, op verantwoorde en projectmatige wijze uitvoering geven...' Het vervolg geeft enkele algemene indicaties (pagina 26).

In de concept contourennota en tijdens het overleg op 5 april is gewag gemaakt van de ernstige onderbenutting van het krediet Buitenland, een argument om het anders aan te wenden.

Wij vragen het college naar de reden van het niet besteden van dit krediet.

Op welke wijze heeft de provincie het bestaan van dit krediet bekend gemaakt bij de potentiële indieners van initiatieven? Heeft de provincie instructies opgesteld voor aanvragen bij dit krediet en zijn die bekend gemaakt? Heeft de provincie zelf initiatieven genomen waarbij dit krediet aangewend kon worden? Met andere woorden, hoe heeft de provincie vorm gegeven aan dit deel van het Buitenlandbeleid?

Voor de goede orde: het COS heeft ten tijde van de vaststelling van het krediet Buitenland (najaar 2002) en midden 2003, toen een veel gebruikte landelijke financieringsbron reeds bleek uitgeput, het wegvallen van de kleine kredietmogelijkheid bij de provincie aan de orde gesteld.

5. Subsidiesystematiek.

Cos Drenthe heeft ernstig bezwaar tegen de voorgestelde nieuwe subsidiesystematiek. Instellingen dienen het werk in projectvorm per jaar te formuleren en te verantwoorden.

De opdracht van COS Drenthe, ook van de provincie, is te werken aan voorlichting over internationale samenwerking en mondiale bewustwording. Bewustwording is een proces, dat steeds aandacht vraagt, telkens nieuw impulsen vereist vanuit verrassende invalshoeken, een uitdaging die alsmaar zichtbaar aanwezig is, herhaalde 'reenforcement' is noodzakelijk. Continuïteit is van levensbelang. De voorgestelde werkwijze in projectvorm per jaar is hiervoor zowat de slechts denkbare. (Let wel: dit betreft de structurele relatie, niet het beroep vanuit additionele activiteiten waarvoor het krediet Buitenland blijkbaar voor bestemd leek).

Gezien de omvang van COS Drenthe brengt het werken in projectvorm per jaar een onevenredig grotere aanslag op de beschikbare capaciteit met zich mee.

COS Drenthe is geen verlengstuk van de provincie. COS Drenthe, net als de andere 15 COSsen in het land, voeren naast het beleid van alle overheden ook een eigen beleid uit. Hier past het waarborgen van een zekere onafhankelijkheid bij.

In verband hiermee hechten wij eraan te wijzen op de relatief geringe bijdrage die de provincie aan de totale structurele subsidieomvang van COS Drenthe levert: minder dan een derde. Gezien vanuit de belangen van de andere (grotere) financiers achten wij de voorstellen in de nota ongepast.

Wordt er door het college wel voldoende beseft dat voor haar aangewende subsidiebedrag tenminste het vijfvoudige aan werk in Drenthe uitgevoerd wordt (de additionele activiteiten buiten beschouwing gelaten)?

Wij vragen u op de gestelde vragen en stellingen uitvoerig in te gaan.

Wij vragen u naar bevindingen de voorstellen te muteren, maatregelen op te schorten en in de ontstane ruimte nieuw beleid te ontwikkelen.

Hoogachtend

Het Bestuur van COS Drenthe

W. Teunissen
(voorzitter)